

Lausunto

16.10.2020

Eduskunnan hallintovaliokunnalle

Valtioneuvoston selvitys: EU:n ihmiskaupan vastaisen toiminnan tehostaminen; uuden lähestymistavan valmistelu

Hallintovaliokunta on pyytänyt asiantuntijalausuntoa otsikkoasiassa. Totean asiassa valtioneuvoston ihmiskaupan vastaisen koordinaation puolesta kunnioittavasti seuraavaa.

Uuden lähestymistavan valmistelu

Komissio julkaisi 24.7. tiedonannon EU:n turvallisuusunionistrategiasta vuosille 2020-2025. Strategia-assa komissio nostaa esiin myös tarpeen tehostaa ihmiskaupan vastaisia toimia EU:ssa uudella lähestymistavalla. Komissio on parhaillaan valmistelemassa tätä uutta lähestymistapaa, joka on tarkoitus hyväksyä vuonna 2021.

Valtioneuvoston on tarkoitus toimittaa komissiolle tähän perusmuistioon kirjattujen linjausten pohjalta näkemyksiä siitä, miten EU:n ihmiskaupan vastaista työtä tulisi tehostaa. Valtioneuvoston tavoitteena on ennakkovaikuttaa komission valmisteluun hyvissä ajoin, jotta EU:n uusi lähestymistapa voisi valmistuttuaan tukea jäsenvaltioiden ihmiskaupan vastaista työtä mahdollisimman hyvin.

Muistio on valmistelu laajassa poikkihallinnollisessa yhteistyössä, erityisesti keskeisten ministeriöiden kannat huomioiden. Valmistelussa olivat mukana oikeusministeriön Kriminaalipoliitikka- ja rikosoikeus-osasto, työ- ja elinkeinoministeriön Työvoiman maahanmuutto ja kotouttamisyksikkö, sisäministeriön maahanmuutto- ja poliisiosastot, sosiaali- ja terveysministeriön Turvallisuus ja terveys -osasto sekä ulkoministeriön Ihmisoikeustuomioistuimien ja -sopimusasioiden yksikkö. Perusmuistio on käynyt hyväksyntäkierroksella kyseisissä ministeriöissä ja kirjallisessa menettelyssä Oikeus- ja sisäasioiden sekä Maahanmuutto-, turvapaikka- ja kotoutumisasiat -jaostoissa.

Suomen kanta

Suomi toivottaa tervetulleeksi komission aloitteen tehostaa ihmiskaupan vastaisia toimia unionissa ja tukee unionin uuden lähestymistavan valmistelua. EU:n uutta lähestymistapaa valmisteltaessa Suomi peräänkuuluttaa ihmisoikeusperustaista lähestymistapaa ja kiinnittää erityistä huomiota haavoittu-

Postiosoite Postadress

Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Valtioneuvosto
Finland

Käyntiosoite Besöksadress

Eteläesplanadi 10
00130 Helsinki
Finland

Puhelin Telefon

0295 16001
Internat.
+358 295 16001

Faksi Fax

09 160 67730
Internat.
+358 9 160 67730

S-posti, internet E-post, internet

oikeusministerio@om.fi
www.oikeusministerio.fi
www.justitieministeriet.fi

vassa asemassa oleviin uhreihin. Suomi katsoo, että ihmiskaupan ilmitulon edistämisen tulisi olla ihmiskaupan vastaisen työn keskeinen tavoite EU:ssa ja korostaa, että ihmiskaupan uhrien tulisi lähtökohtaisesti saada apua ehdoitta ja rikosprosessista riippumatta.

Suomi korostaa, että tehokas rikosvastuun toteutuminen on myös keino ehkäistä ihmiskauppaa, ja unionin tulee edelleen tehostaa työtään sen eteen, että rikosvastuu ihmiskaupparikoksissa toteutuu oikeusturvanäkökohdat huomioon ottaen. Suomi katsoo että, EU-tasolla tulisi myös arvioida, riittääkö nykyinen ihmiskauppaa koskeva EU-sääntely, ja sen soveltaminen kansallisella tasolla, turvaamaan haavoittuvaisessa ulkomaalaisoikeudellisessa asemassa olevien uhrien mahdollisuuden saada apua sekä edistämään ihmiskaupan ilmituloa.

Suomi katsoo, että ihmiskaupan vastaisen työn tulee olla holistista, strategista, poikkisektoraalista ja sukupuolisensitiivistä. Suomi pitää tärkeänä yhteistyön tiivistämistä lähtömaiden kanssa ihmiskaupan ehkäisemiseksi. Suomi kehottaa arvioimaan, voisiko EU tehostaa ihmiskaupan vastaista työtä myös turvapaikka- ja maahanmuuttopoliittisin keinoin. Suomi nostaa esiin yritysten ja järjestöjen merkityksen ihmiskaupan vastaisessa työssä.

Suomi katsoo, että ihmiskaupan vastaista työtä jäsenvaltioissa voidaan edelleen tehostaa olemassa olevilla EU:n lainsäädäntöinstrumenteilla. Ennen kuin komissio tekee ehdotuksia uusista lainsäädäntöinstrumenteista tulisi arvioida, miten voimassa oleva EU-lainsäädäntö ja kansainväliset ihmiskauppaa koskevat (ihmisoikeus)sopimukset toteutuvat jäsenvaltioissa.

Erityisasiantuntija, Kriminaalipolitiikka- ja rikosoikeusosasto,
oikeusministeriö

Mia Luhtasaari